یادەوەری

ئاسمان رژایە پێرسەوە

کەریم کاکە

نە نیازی گەڕانەوەم بۆی هەبوو نە نیازی گێڕانەوەی پێرس، چوار پیاو هەر یەکەی پەلێکیان گرتم و تێیان هەڵدامەوە ئەوێ، چوار پیاو بە زۆر دەمهێننە قسە و چیرۆکی پێرسم پێ دەگێڕنەوە، هەولێر لە گەرمەی شەڕی میرات بوو، دەمێك بوو خوێنی حاجی لەقلەقەکە رژابوو، شار لە سەردەمی ئەسکەندەریش گرانیی وای بە خۆیەوە نەدیتبوو.. یەك لە دووی یەك تووشیان هاتم، وەك بۆسەیان بۆم دانابێتەوە وابوو..

پیاوی یەکەم/

لە کۆلانێکی ئەو سەری شێخەڵلا (پایزە)ی کتێبخانە هەیە، ئەو پایزەیە لە دوورەوە دیارە نامۆیە بە دابی شێخەڵلا، لەوێ پێ لە سەر پێ دانیشتووم، دوای نیوەڕۆیە، شەقام نە پڕە نە چۆل، لە بەردەمم قیت بۆوە، دەمانچەی لە نێکی بوو، بەلام بە رووتی نا:

+ کاك... چۆنی باشی..

_ سوپاس، ببوورە ناتناسم و من ئەو ناوەشم نیە..

+ من ناناسییەوە ! ئەدی لە پێرس پاسەوانی من نەبووی، ئەدی کەم جگەرەت دا پێم؟

– ببوورە برا، هەلەی، من نازانم پێرس چیە و قەتیش نەمدیتووە...

+ با وا بێت، بەلام ها جگەرەیەکم لێ وەربگرە..

وەرمگرت و رۆیشت، ئۆخەی رۆیشت، ترسام، نەموێرا دان بەوەدا بنێم کە بەلێ ئەوەی تۆ دەیلێی بە زیادەوەش هەوم، ترسام لەوەی تۆلەی ئەوانەی ئازاریان دابوو لە منی بکاتەوە، ئاخر ئەو رۆژانەی شێخەڵلا رۆژی تۆلەکردنەوە و قەرد وەرگتنەوە بوون..

پیاوی دووەم/

هەر لە شێخەڵلا و لە بن دیواری باخی شار، ئەوەتا بەو بەژنە درێژەوە کە تەنها درەختەکانی باخەکە لەو درێژترن، بە دیار نانەوە راوەستاوە، بە دەنگێکی کەمێك نووساوەوە:

نان، نان، وەرنە نانی گەرم..

چاوێکی لە سەرنانەکانە و چاوێکی تەرخانکردووە بۆ پۆلیسە سمێڵ دەسکە گیاییەکە، ئەو پۆلیسەی لەوەتەی دەولەتی عێراق هەیە بە خۆ و دارێکی ئەستوورەوە لەو جادەو بانە دەسووڕێتەوە و ئیشی راونانی عارەبانچی و دەسگێڕەکانە، هێشتا قسەم لەگەلی نەکردووە، پۆلیس گەیشت، بە پێیە زالمەکانی تێکەلەیەکی لەو بازاڕە درووستکرد، کەس شتی خۆی نەناسێتەوە، تێکەلەیەك لە نان، سابوون، تەماتە، مووس، پاکەتی جگەرە، ئاروو..... لەو ساتانە تەماشای ئەوم دەکرد، دیتم پێدەکەنی، بە خۆی و بە پۆلیس و بە دنیا پێدەکەنی، هەستم لێی راگرت بزانم چی دەلێت، هێندەم بیست لە بەر خۆیەوە زۆر بە هێواشی چەند جوونێکی

مزری بە خۆی دا...

پیاوی سێیەم/

لە چایخانەی مەچکۆ ڕووە و جادە دانیشتووم، هێشتا دەرگای ماشێنەکەی نەکردبۆوە، ناسیمەوە، هاتە ژووری، ڕێك بەرانبەرم دانیشت، ڕەنگە منی نەناسیبێتەوە، بە دەم جگەرە کێشانەوە تەواوێك لێی ڕامام، ئەویش جاروبار تی چاوێکی دەدامێ، بەڵام بە تی چاوی ناسینەوە نەدەچوو، پێنەدەچوو جگەرە بکێشێ، چەند جارێ ویستم بەخێرهاتنی لێ بکەم، جگەرەکەی پێرسم بیردەکەوتەوە و خۆم تێینەگەیاند...

پیاوی چوارەم/

بۆ ئیشی برادەرێك، بە چ حاڵ گەیشتینە ژوورەکەی، لە ژووری وەزیری دارایی دەچوو، تووڕە دیار بوو، بەخێرهاتنێکی کردین، بەس بەخێرهاتن نەبوو، خوا خێری برادەرەکە بنووسێت قونجرکەیەکی لێدام، قونجرکەی (هەستە بڕۆین) بوو، هەستاین، لە دەرگا پاسەوانەکە کە ئەویش کۆنە برادەر بوو، لە سیمامان دڵشکاویمانی خوێندەوە، گوتی:

ئەوڕۆ تووڕەیە، کرێچیەکانی دەڵێی لە یەکتریان گرتۆتەوە یەك لە دووی یەك داوای لێدەکەن کرێی خانووەکانیان کەم بکاتەوە..

نەمزانیبوو مەلا ئەو هەموو خانووەی هەیە..

ئەو پیاوانە پێرسم پێ دەگێڕنەوە:

هێشتا لە ناو پایز دەرۆیشتین، پێمان نەنابووە زستان، لەو پایزەدا لاماندایە بناری پێرس، بە دیوی شێرن، هەر ئەو جێیەی پێشتر لە بەهارێکدا بە قەد تەمەنی پەپوولەیەك لێی مابوومەوە، بە هیچ چیایەك نەکەومەوە، بە پێرس دەکەومەوە، ڕەنگە ئەو بیرروونیەشم بۆ دیتنەوەی پێرس لەو بزربوونەوە دیتبێتەوە کە پێرس ئەو هەموو وەختە لە دنیای شاردینەوە، شاردنەوەیەکی وەها من لای خۆمەوە دەستم لە دنیا شووشت و گەیشتمە ئەو باوەڕەی کە جارێکی دی پێی ناکەومەوە... زێ هێندە لێمان دوور نەبوو، بڕنۆت هاویشتبا دەگەیشتێ، گوندێکی وێرانەمان ئاوەدان کردۆتەوە، پێدەچوو چەند پشتێ بە سەر وێرانەکەیدا تێپەڕیبێ.. پایزی پێرس وەك دەڵێن لە زستانی جێیان دەچێت، زۆر تووشە، پیاوێکی خەڵکی سەیدان دەیگۆت:

خودا پایزی بە پێرس ڕەوا نەدیتیە، پایزەکەشی بە زستان کردیە.

هەر ئەو پیاوە دەیگۆت:

پێرس هی ئەوە نیە بە زستانان خۆتی لێدەی..

پێنج شەش ژووری نەوی نەوی، ژوورێك لەو ژوورانە بە تۆبزی جێگەی چوار کەسی لێ دەبۆوە، لەو چوار کەسە یەکیان شێخ شوان، ئەو شێخە ئاشووری بوو خەڵکی عەنکاوە، بەڵام عەکسی هەموو گەنجانی عەنکاوە زمانی کوردییەکەی لە عەرەبییەکەی باشتر بوو، جگە لەوەش هێندەی تێکەڵاوی لەگەڵ موسلمانان هەبوو هێندە تێکەڵی مەسیحیان نەدەبوو، من هەر بەشێخی عەنکاوە بانگم دەکرد، ئەو شێخە کوڕێکی قژ گروازە، موو زەرد وەك کارەبای زەرد، نێوچەوان پان، چاو گەورەی کەمێك زەق، کەپوو قەسپی، زۆر لەو یاوەرەی مەسیح دەچوو کە کازانتزاکی لە ڕۆمانێکیدا زۆر دەسرەنگینانە وێنەی کێشاوە، کێشانێك هیچ کامێرایەك وا ورد و ڕوونی

ناکێشێت... ئەوی دی عەرەبێکی بەغدایی بە ناوی عادل، ئەو کوڕە بە سیما دەتگوت لە سەر حەسەن توڕابی کۆپی کراوە، لە ریش بەردانەوەش لەوی دەکرد.. سێیەمیان ئەبو جاسم، حەمە سووریشیان دەگوتێ، ئەو ئەبو جاسمە بە دڵنیاییەوە دەیگوت:

بە بیرم دێ دایك و باوکی بابم کە دەکەنە باپیرە و داپیرەی من ئەرمەن بوون...

بەڵام بە خۆی بە شێوەیەك بە عەرەبکرابوو، لێی تێکچووبوو سەر بە چ نەتەوەیەکە، دەیگوت:

من ناهەقم نیە نەزانم چیم، وا بابم نازانێ من چۆن بزانم..

لەو کوڕەوە باشتر لە ترسناکیی بە عەرەبکردن تێگەیشتم، ئەو کوڕە بە بنەچە ئەرمەنییە، یەکی سۆر و سپی، دەم و چاو پان، موو زەرد، بەژن و بالا مامناوەندی، بەلای قەڵەویدا دەیشکاندەوە.. چوارەمیشیان من، وا بزانم لەبەر خاتری من بوو ئەبو جاسم رۆژانە چەند وشەیەکی کوردی فێردەبوو، بە کوردی لەگەڵ من قسەی دەکرد، شێخی عەنکاوە بە گاڵتەوە پێی دەگوت:

گەلەك خێرت لە بە عەرەبکراوی خۆت دیت، نۆرەی بە کوردکراوییە!

ئەبو جاسم ناوێکی دیشی هەبوو، کەوی کوێستان! ئاخر پێکەنینێکی هەبوو دەتگوت کەوە دەقاسپێنێ، جاری وا بوو بە دوو سێ کەس دەیانگرت و قتیلانەیان دەکردەوە تا گوێیان لە پێکەنینەکەی بێت، خودایە پێکەنینێکی خۆشی هەبوو..

بارەگاکەی بناری پێرس خۆشییەکەی لەوەدا بوو، کتێبخانەیەکی پڕ کتێبی هەبوو، لەو پایزەی ئەوێ، رۆمانی (براکوژی)م خوێندەوە، لەوێ سەعدی یوسفم خوێندەوە، حوسێن مەردانم خوێندەوە، عەبدولرەحمان مونیفم خوێندەوە، ، ئەو کتێبخانەیە پازدە بیست رۆمانێکی تێدا بوو، بەرنامەیەکی خوێندنەوەم بۆ خۆم دانا، دوعام دەکرد ئەو زستانە لێرە بمێنینەوە، عادلیش زۆری دەخوێندەوە، لە سەر کتێب هەڵنەدەستا.. جارێك بەو شڕەی عەرەبیەی خۆم کە قسەم پێدەکرد – ئێستاش هەر فێر نەبووم بە عەرەبی قسە بکەم– لەگەڵ عادل لە بارەی سارتەرەوە کەوتینە گفتوگۆوە، من زۆر سەرسام بووم بە سارتەر، هەر سێ بەرگی (دروب الحريه)م بە خەتم خەتم کردبوو، وا بزانم هەر لە رێی سارتەریشەوە ئاشنایەتیم لەگەڵ مارکس پەیدا کرد، لەو گفتوگۆیە یان شەڕەقسەیە لە بیرمە رستەیەکم گوت، وەهای گەیاند کە سارتەر پلەیەك لە سەرەوەی مارکسە، عادل یەکسەر پرسی:

باشە تۆ مارکسیت یان سارتەری؟

لە بیرمە وام وەڵام دایەوە:

من هیچیان نیم..

گوتی:

بە راستی یان گاڵتە دەکەیت؟

گوتم:

ئەگەر باوەڕ دەکەیت نازانم بە گاڵتەمە یان بە راستی!

گوتی:

تێگەیشتم

لەوەوە من عادل زۆر بووینە برادەر، بەڵام قەت سەری قسەمان نەدەبردەوە کن مارکس و سارتەر...

ئەو بارەگایە ئەوەشی خۆش بوو زیندانیی لێ نەبوو، چ لەوە ناخۆشتر نیە لە بارەگایەك بی زیندانیی هەبێ، کە زیندانیت هەبوو واتە دوژمنی ناوەخۆت بۆ خۆت زیاد کرد، بە تایبەتی لە کاتی ئێشکگری..

خۆشییەکی دیکەی بارەگاکەی بناری پێرس گەرماوەکەی بوو، لە هیچ بارەگایەك گەرماوی وا رێکوپێك و خاوێن و گەرم

نەدیبوو، بە شێوەیەك بە كەرتە تاتەبەرد بەردڕێژ كرابوو، دەتگوت كاشی ڕێژە، دیوارەكانی جگە لە دیواری لای مەنجەڵەكە بە نایلۆنی ئەستووری گوڵگوڵی نایلۆنڕێژ بوون، دیواری لای مەنجەڵیش بە تەنەكەی خاوێن ئاوێنە ڕێژ، لەو تەنەكانەوە خۆت بە روونی دەدیت، تراشت لەبەر ئەو تەنەكە ئاوێنەییە دەكرد، نیوە بەرمیلێكی گەورە بلق بلق دەكولا، لە دەرەوە ئاگرت دەدا بە بێ ئەوەی هێندەی دووكەڵی دنكە شخاتەیەك دووكەڵ دزەی ژووری بكات، ئاوی ساردیش لە سۆندەیەكەوە شوڕەی دەكرد كە لە كانییەكی دوورەوە ر اكێشرابوو.. ئەو گەرماوە بە هۆی خۆشییەكەیەوە گرفتی زۆری دەنایەوە، ئەوەی دەچووە ژووری نەدەهاتە دەری، خۆ كە نۆرەی مەلا دەهات، ئەوا هەموو دەستیان لە خۆشووشتن دەشووشت، ئەو پیاوە كە دەیانگوت بەرپرسێكی گەورەشە زوو تەواو بایە، دانە ڕۆژێكی پێدەچوو، ئەو مەلایە هەر لە خۆشووشتن نا لە قسەكردنیش زۆر خاو بوو، ئەگەر رستەیەكی درێژی گۆتبا، هەتا دوا وشە لە زاری دەهاتە دەرێ كەس وشەی یەكەمی رستەكەی لە بیر نەدەما، پیاوێك بوو نەرم و لەسەرەخۆ خۆی نیشاندەدا، بەڵام كە دەیگوت نا ئەو نایەی دەگەیاندە سەر، پیاوێك بوو پێدەچوو زۆری خوێندبێتەوە، سێ چوار رستەی لینینی زۆر دەگوتەوە، تا رادەیەك ئاگاداریی لە ئەدەب هەبوو، حەزی بە شیعر دەكرد، نازانم كێ بوو ناوی نابوو برجنێفی كورد، لە سیماشدا بە تایبەتی لە باری دانیشتن، بە چاوپۆشین لە چاوی میر، ڕێك لە میری رەواندزی دەكرد، بۆیە میریش ناوێكی دیكەی ئەو مكەلایە بوو، مەلای ئیسرائیلیش لەوێ بوەستێ..

لە بارەگا پێرسییەكە گوێم لە موژدەی خۆشیش دەبوو، كوڕێك رزگاری ناو بوو، وا بزانم بەرگری میللی بوو نەك پێشمەرگە، خەڵكی لای ڕۆست بوو، كەمێك لەو وێنەیەی فاخیر مێرگەسۆری دەچوو كە من جارێك لە جێگەیەك دتبووم، دواتر زانیم كە كوڕی خوشكی ئەوە، ئەسپێكی سپی هەبوو، لە برایەكی خۆی پتری خۆشدەویست، دەمدیت كلك وبژی دادەهێنا، جیقی چاوی دەسڕی، حەفتەی جارێك جلی ئەسپی دەشووشت، كەچی بە مانگیش جلەكانی خۆی نەدەشووشت، جا بڵێم چی بۆ ئەسپە سپی نەدەكرد، خۆشترین بۆنی لە ئەسپ دەدا، لەوەوە هەندێك ناویان نابوو ئەسپی بۆندار، خاوەن ئەسپی بۆندار دیار بوو بەینی لەگەڵ خواردنەوە هەبوو، ڕۆژێك گفتی دامێ كە دوای هەفتەیەكی دی دوو بوتل عەرەقت دەگاتێ و پارەكەش لە گیرفای وی، ئەو كوڕە بەردەوام لەو گوندانەی ئەو دەوروبەرە دەسووڕایەوە، هەمووانی باش دەناسی، هەندێك لەوانیش هاتوچۆی شاریان دەكرد، لە گوندی (سەیدان) پیاوێكی راسپاردبوو كە عەرەق بێنێ،....من ئێستا چاوەڕێی گەیشتنی عارەقم، شێخی عەنكاوەشم لەوە ئاگادار كردۆتەوە، ئەو شێخە لە من تامەزرۆترە، خولەك و دەمژمێر دەژمێرێ، خەریكە لە ئێستاوە مەزە چێ بكات، هەر دوعا دەكەم، خودایە هەتا عارەق دەگات، چ نەقەومێ، دوایی خوای دەكرد نغرۆ دەبوو..

لەو بارەگایە من شتی خۆشم لە پێشە، دارا چاوشین، ئەو كوڕەی هێندەی یەك دنیام خۆشدەویست، ئەو كوڕە جارێك لە بناری گارە ئاگام لە خۆم برابوو، دەیانگوت هەتا هاتمەوە هۆش، سەر سەری بەرنەدابووم و هۆن هۆن فرمێسكی وەراندبوو، دارا دوو چاوی دەریایی هەبوو، دڵێكی زەریایی هەبوو، زەریایەكی روون و هێمن.. كوڕێكی تا دەست هەڵبڕی كەڵەگەت.... لەوێوە ئەگەر رووت لە زنجیرە چیای پێرس بكردایە، بە لای دەستی چەپدا چیایەكی خری بڵند دەهاتە ناو چاوتەوە، دارا گەیشتبووە سەر ئەو چیایە، چی دیتبێ باشە؟! دارا دەیگۆت:

بە شەو لە سەر ترۆپكی ئەو چیایەوە یەك یەك گڵۆپەكانی سەر قەڵاتی هەولێر بژمێرە..

هەر جارێك باسی سەر ئەو چیایەو گڵۆپەكانی هەولێری بۆم دەكرد، خەریك بوو باڵ بگرم و لە سەر چیا بنیشمەوە، وەك منداڵ ركەم دەگرت كە لەگەڵم بێتە سەر چیا، ئای تاسەی هەولێرم دەكرد، لەوێ تێگەیشتم هەولێرییەكان تا لە هەولێر دوور نەكەونەوە، نازانن دووری لە هەولێر چ ئازارێكی پڕ لە سوێیە، ئەویش گفتی دامێ كە لەم زوانە، ڕۆژێك دنیا زۆر تەڕ و تووش نەبێت سەرێكی سەر چیا دەدەین و چاومان بە گڵۆپەكانی هەولێر رووناك دەكەینەوە..

ئەو بارەگا پایزییە پێرسییە، پیاوی جوانی تێدا بوو، پیاوێك لە هەمووان جوانتر لە چاوی من جوانیی دەنواند، (حاجی دەهام)ی ناو بوو، پیاوێکی کەتەی درێژ، رەقەڵەی گوپ تێکقوپاوی موو قاوەییەکی کاڵ، ئەو پیاوە ئیداری بارەگا بوو، ئیداریش لە پێشمەرگایەتی وەك هەندێك لە بەرگی گاڵتە دەیانگوت هاوشانی وەزیری دارایی و ئابوورییە، ئەو پیاوە خۆی و هێستره رەشەکەی هەمیشە لە رێ بوون و خواردنیان دەکێشایەوە، ئەویش وەك خاوەن ئەسپی بۆندار خزمەتی هێسترەکەی دەکرد، بەڵام بۆنی لێ نەدەدا.. هیچ ئیداریەك نەبووە و نیە رۆژی بە لای کەمی سێ جار تووڕە نەبێت، هەر جەمە خواردنێك تووڕەبوونێکی ویستووە، ئەگەر نا تووڕەبوونەکەی بۆ درەنگانی شەو هەڵگرتووە، ئەو دەمەی پێشمەرگە برسی دەبێتەوە و دەچێتە سەروگوێلاکی ئیداری و داوای تەحین و دۆشاو، گوێز، شتێکی لێدەکات، بەڵام کەس حاجی دەهامی بە تووڕە بوون نەدیتووە، راستر، کەس نەبووە لە حاجی دەهام تووڕە بێت، دەیانگوت:

ئاخر حاجی دەهام وا دڵی نایە سواری پشتی ئەو هێسترە بەرازییە بێت، چۆن دڵی دێت کەسێك تووڕە بکات!

دەمدیت زۆر جار سەرودڵی حاجی دەهامیان دەگرت، بەڵام بە سەر خۆی نەدەهێنا، قەت قسەیەکی وای نەدەکرد، جوڵانەوەیەکی وای نیشاننەدەدا کە ببێتە هۆی تووڕەبوونی ئەویدی، با ئەویدیش ئەوی ئازار بدایە، ئەو پیاوە تا ئەو دیوی ئارامی ئارام، باوەریشی بە تۆڵە نەبوو، دەتگوت خەڵکی سەر ئەو زەوییە نیە، ئەو زەوییەی لەوەتەی هەیە تۆڵەی لێ شیندەبێت.. ئەو پیاوە ئەو کاتەی زۆر بێزار دەبوو، دەچووە پەنایەك، پشت لە ئاوەدانی روو لە چۆلی، چەند قسەیەکی مزری بە خۆی دەگوت.. جارێك پێیانگۆت:

باشە تۆ ئەودەمانەی کە قسە بە خۆت دەڵێیت، بۆچی پشت لە خەڵکی دەکەیت؟

حاجی دەهام چ بڵێ باشە ! :

نەوەك کەسێك وا لێکی بداتەوە، بە هەڵە تێبگات، کە لەگەڵ ئەومە..

هەبوو پێیدەگوت:

ئێ، کاکە، ئەگەر کەسێك سێ چوار قسەی پێگۆتی، هەر هیچ نەبێت تۆ قسەیەکی پێ بڵێیەوە..

حاجی دەهام چ بڵێ، باشە ! :

چما قسەیەکی رەق بە کەسێك بڵێم، حەفتەیەك خەوم لێدەکەوێت!

لە کازانتزاکییەوە تێگەیشتبووم کە عیسا پیاوێکی چەند نەرم و میهرەبان بووە، چەند لێبووردە بووە.. بەڵام زۆر جار دەکەوتمە گومان لە کازانتزاکی و هەموو ئەو کەسانەی وێنەی مەسیحیان بۆ من کێشابوو، دەمگوت، زەحەتە زەوی پیاوی وای بە خۆوە دیتبێ، بەڵام کە حاجی دەهامم ناسی، باوەڕم هێنا کە دەشێ عیساش وا بووبێ.. دەمێك بوو ناوی حاجی دەهام لە سەر زاران بوو، کەس نەبوو نەیناسێ، هەتا وای لێهات وشەی (حاجی دەهام) واتایەکی نوێی وەرگرت، چۆن؟ هەبوو لە خۆی تووڕە دەبوو، لە باتی ئەوەی چەند جوونێکی مزر بە خۆی بدا، دەهات کورتی دەکردەوە و جوونەکانی پڕ واتاتر دەکرد و دەیگوت: ((من حاجی دەهامم))..

بارەگا دەو زێیەکەی بادینان سبەینان لە پێکەنینی دوو ژنە پێشمەرگە بە ئاگا دەهات، دوو ژنی پڕ لە پێکەنین، بارەگایان پێکەنین پڕژێن دەکرد، نادیە و تانیا ئەو دوو ژنەی هێند شیرن بوون، هێندە زیرەك و قسەزان بوون، کەسێکی عاقڵ نەبوو تا ئەوپەڕی رێز رێزیان نەگرێ، یەکێ دەیگێڕایەوە تانیا ئەو ساتانەی لە پشتئاشان لە سەر لێواری گرتنیش بوو، هەر پێدەکەنی، بە دیلیش گیرا هەر پێدەکەنی..کاردۆیەك هەبوو وا بزانم لە پەرگەترین گوندی دنیاوە هاتبوو، ئەوە جاری یەکەمی بوو لە نزیکەوە عەرەب ببینێ، کە گوێی لە پێکەنینی تانیا و نادیە دەبوو لە بن لێوانەوە دەیگوت:

ئای کوڕە خۆ وەکو ژنی لای خۆمان پێدەکەنن!

کاردۆ یەخەی تانیای گرتبوو کە فێرە عارەبی بکات، تانیاش دەیگوت:

ئاخر من کوردی نازانم چۆن دەتوانم تۆ فێرە عەرەبی بکەم؟

شێخی عەنکاوە رووی کردە کاردۆ:

ئەگــــەر لــــە ســــەگایەتیت نیــــە و دەتــــەوێت فێــــری عــــەرەبی بیــــت، مــــن فێــــرت دەکــــەم..

کاردۆ مندالآنە پشتی لە شێخ دەکرد:

نا لە تۆ فێر نابم، تۆ عەرەبیەکەت تەواو نیە!

بارەگا رووە و زستانییەکەی پێرس، (ئەبو وەحشێك) ی بێ زیانیشی لێبوو، پیاوێك بوو بڕیاری دابوو، پیر نەبێت، خۆی لە دووکەڵی جگەرە لادەدا، دەیگوت:

هیچ جیاوازییەك لە نێوان کیمایی و جگەرە نیە، هەردووکیان دەتکوژن..

ئەو پیاوە چەند ساڵێك جگەرەی کێشابوو، کە زانیبووی جگەرە تەمەن کورت دەکات، ئیدی فڕێیدابوو، لە جگەرە کێش نزیك نەدەکەوتەوە، کە دەیدیت یەکێ جگەرەی بە دەستەوەیە، تفی ڕۆدەکردە عەردی، ئەو پیاوە زۆر سەرسام بوو بە حوسنی موبارەك و دەیگوت:

ئەنگۆ تەماشای حوسنی موبارەك بکەن، چ تەمەنێکی هەیە، کەچی ئەوها گچکەش دیارە، منیش دەبێت وەك وی بم..

ئەو پیاوە لە ناو بەفریش با لە بن بیرێش با، میوە، تەڕەیەکی پەیدا دەکرد، هێندە گرنگی بە خواردنی گۆشت نەدەدا، دەیانگوت بەهاران بە گژو گیا دەژی، تورکە، کەنگر، پیفۆك، ترشۆکە.. ئەو شتانە دەخوات.. بەیانیانیش سووکە وەرزشێکی دەکرد..

ئەو پیاوە بەردەوام پێدەکەنی، رۆژیش نەبوو چەند کەسێك نەکاتە وەحش، هەر قسەیەکی بە دڵ نەبا، بە خاوەن قسەی دەگوت:

دە لاکەوە، هەی وەحشی..

کەسم نەدیت لەو زارە پڕ وەحشیە تووڕە بێت، ناوەکەشی هەر لەوەوە هات، هێندە بە خەڵکی گوت، وەحشی، هێندە وشەی وەحشی لە زاری هاتە دەرێ، هەتا ناویان نا ئەبو وەحش، دەنا ناوی خۆی ئەبو شتێکی دی بوو، من لای خۆمەوە ناوم نابوو پیاوی سەرڕاست، زۆر بە راشکاوی قسەی دەکرد، شەرمی لە کەس نەدەکرد، منەتی کەسی هەڵنەدەگرت.. سەرڕاستیش چەند رۆژێك بوو هێسترێکی پەیدا کردبوو، پێدەچوو سەفەرێکی دووری لە پێش بێت، کوڕە ئەرمەنییە بە عەرەبکراوەکە بە هێسترەکەی ئەبو وەحشی دەگوت، (ئوم وەحش) هەرچەندە ماچەش نەبوو.. سەرڕاستم بۆیە خۆشدەویست، قسەی زار و دڵی یەك بوو، بێ پێچ و پەنا قسەی خۆی دەکرد، ئەوجا قسەکە رەق با یا نەرم.. ئەو وێنەیەم هەر لە چاوە، دەنگەکانیشم لە گوێ ماوەتەوە، کوڕێك بەختیاری ناو بوو، رووی کردە ئەبو وەحش و یەك گوپ دووکەڵی پێدا کرد و گوتی:

هاوڕێ، دووکەڵی جگەرەی من زیانبەخش نیە، سۆمەرە..

ئەبو وەحش هەستایەوەو کۆخەیەکی بۆ کرد:

هەی وەحشیی کوڕی وەحشی، مێوەی بەهەشتێ دەوی تۆی پێبکەوێت، دەبێتە گوو، دووکەڵت پیس نیە؟!

بەختیار تێکچوو، (وەحشی)یەکی بە ئاسایی وەرگرت بەڵام لە (کوڕی وەحشی)یەکە نیگەران بوو، بەختیار تاکە کەس بوو لەو بارەگایە جگەرەی سۆمەر جۆرە باشەکەی بکێشێ، ئێمە توتنمان دەکێشا، یەك دووێکی دیش وا بزانم پاکەتی بەغدا جۆرە خراپەکەیان دەکێشا، ئا خاوەن ئەسپی بۆنداریش پاکەتی دەکێشا.. بەختیار باریکەیەك بوو کەمێك دەشەلی، هەمیشە ناڕەزایی پێوە دیار بوو، سیمای وای پێوە دیار بوو کە گرفتی گەورەی هەبێت، رەنگە واش نەبووبێت من وام خوێندبێتەوە، ئەو کوڕە رۆژی دوو پاکەت هەتا دوو

نیوی دەکێشا، خۆزگەم دەخواست منیش پارەم هەبا و لەو جگەرەیەی ئەوم دەکێشا، لە بیرمە هەموو سەرە مانگان پاکەتێك دوانم لەو سۆمەرە دەکڕی تەواو، پێنج دیناری مانگانەکە هەر بەشی تووتنی دەکرد..

پیاوێکی دی ئەویش دیار بوو کادیر بوو، دەیانگوت رووسیەکەی فوولە، شتۆکەك کوردیشی دەزانی، بەردەوام باسی رۆژنامەی (پراڤدا)ی رووسی دەکرد، شێوەکەی چۆنە، لاپەڕەکانی چۆن دابەشکراون، چی بلاو دەکاتەوە، چەند کەس دەیخوێنێتەوە.. رەنگە هەر بە هۆی سەرسامبوونی بەو رۆژنایەوەش ناوی لە خۆی نابێت و (ئەبو پراڤدا)، بەلام کاردۆ نەیدەزانی ناوەکەی جوان گۆبکات، پێیدەگوت (ئەبوی پف دا)، ئەو پیاوە لە سیمادا بیابانییەکی رەسەنی دەنواند، زۆر بەهێز دیار بوو، پێشتریش دەمناسی، ئەو پیاوە ئیشەکەی وا بوو لێپرسینەوە لەگەڵ زیندانیان بکات، لە چەند زیندانیەکم بیستبوو کە توندە و رەفتاری توندە لەگەڵیان، لە بیرمە لە بارەگایەك (کانی توبە)یان دەگۆتیٚ، چەند زیندانیەکی لێبوو، بە رێکەوت ئەو کاتەی ئەو ئەبو پراڤدایە لێپرسینەوەی لەگەڵ یەکێك لە زیندانیەکان دەکرد، من ئێشکگر بووم، لەو ساتەی زیندانیەکە لە ژوورەکەی ئەبو پراڤدا هاتە دەرێ و من دەمویست بیبەمەوە ژووری زیندان، زیندانیەکە ئاورێکی لێی دایەوە قسەیەکی کرد، تێنەگەیشتم چی گۆ، بەلام پێدەچوو قسەکەی وەلامی قسەیەکی ئەو بووبێت، ئەبو پراڤدا بە عەرەبی فەرمانی بە من دا کە لێیدەم، بەلام من بە کوردی و بە تەماشاکردنێکی پڕ لە پرسیارەوەگوتم:

ئەوە ئیشی من نیە..

زیندانیەکە دیار بوو باش گوێی لە فەرمانەکەی ئەبو پرافدا نەبوو گوتی:

ئەوە چی گۆت؟ گۆتی لێیدە؟

من گوتم:

نا، گوتی بیکە ژوورەکەی خۆیەوە..

ئەبو پراڤدا، نازانم لە وەلامە کوردیەکەی من گەیشت یان نا، بەلام دلنیام لە تەماشاکردنەکەم تێگەیشت.. لە دلی خۆم گوتم بە خودای شتێك دەقەومێ.. ئێوارەکەی دیتم وا ئەبو پراڤدا بەرەو کەپرەکەی من دێت، نەمگوت دەقەومێ! سەرەتا باسی لینین و سۆفیەت و پراڤدای کرد، لە دلی خۆم گوتم دیارە بە پێشەکیی درێژ دێتە سەر بابەتی سەرەکی، ئەوجا هاتە سەر فەهد و شەڕی چەکداری، دیسانەوە گوتم پێشەکیەکەی وا درێژ بێت، بابەتەکە هەتا سبەینێش تەواو نابێت، هاتە سەر باسی ئەدەب و شیعر، باسی گۆرانی شاعیری کرد، بە شێوەیەك کە زۆر سەرسام بوو پێی، دەیگوت:

من هەموو ئەو شیعرانەی گۆرانم خوێندۆتەوە کە کراون بە عەرەبی و رووسی، بە داخەوە کوردییەکەم هی ئەوە نیە گۆرانی پێ بخوێنمەوە

هەر قسەی کرد و نەهاتە سەر باسی زیندانییەکە، لە هەستاندا گوتی:

من گالتەیەکم لەگەڵ کردی، باش بوو تۆش هەر بە گالتە وەلامی گالتەکەت دامەوە..

لەو رۆژەوە بە دەست خۆم نەبوو ئەو پیاوەم خۆشویست، ئەو پیاوەی لەوەتەی من دەیناسم، قەلەم و کاخەزی بە دەستەوەیە و کەسیش نازانێت چ دەنووسێت و خەریکی چیە، دارا بە گالتەوە دەیگوت:

دەزانی خەریکی چیە؟ ئەوە لە گژ ناوی زیندانیەکانە، کۆیاندەکاتەوە، کەمیاندەکات، سال و رۆژی گرتنیان هی بەردانیان، هی رمیکردنیان، خەریکی ئەو شتانەیە... دواترلە ئەحمەد شاهێنم بیست کە:

ئەبو پرافدا کچێك و کوڕێکی هەیە، لە خۆشەویستیی رۆژنامەی پراڤدا کچەکەی ناو ناوە پراڤدا، سەرسامبوونی بە گۆرانی شاعیریش کوڕەکەی بە ناوی ئەوەوە کردووە.

ئەو ئەبو پراڤدا و گۆرانە شیعری (برای عەرەبی چاو رەشم)ی بە عەرەبی زۆر دەگوتەوە.. ئەو شاهێنەش یەکێك بوو لەو مولازمانەی کە لە ولاتی یەمەن خوێندبوویان و خولی سەربازیان دیتبوو، پلەی مولازمیان بەدەست هێنابوو، بارەگا چەند مولازمێکی لێبوو، لەوانە مولازم ریاز کە مێردی تانیا بوو، مولازم کارزان ئەویش لە سەر ئاییني شێخەکەی عەنکاوە بوو خەڵکی شەقراوێ بوو،

بارەگا رووەو زستانیەکەی پێرس نزیکەی سی پێشمەرگەیەکی سەرمابردەلەی حەواندبۆوە، پێشمەرگەی خوێندەوار و نەخوێندەوار، پێشمەرگەی هەمەرەنگ لە نەتەوە و ئایین، پێشمەرگەی تێدا بوو هێشتا هیچ شارێکی گچکەشی نەدیتبوو، تەمەنی لە چەند گوندێکی ئاقار بە سەر یەك بەسەر بردبوو، پێشمەرگەش هەبوو خوێندنی لە رووسیا تەواوکردبوو، هەبوو مولازم بوو لە چیك و یەمەن دەورەی سەربازی کردبوو...

بە پێی ساڵژمێری چیا چەند رۆژێك بوو چووبووینە باوەشی زستانەوە، بەلام بە ساڵژمێری پێرس کە لەگەڵ هیچ چیایەك تێکینەدەکردەوە زستانی شەش مانگیمان بە نیوەش کردبوو، پێش نیوەرۆ بوو، بەوە دەزانم ئەو کاتە بوو، چونکە ئەو رۆژە من کابان بووم و برنجم دەخستە سەر ئاگرەوە پیاوێکی ریش ماشوبرنجیی دەروێشیانە، پیاوێکی رەنگ روونی چاو گەش، پرچی درێژ بایە دەمگوت لە دەروێشەکانی شێخ کاکەیە، لایدایە بارەگا، هێشتا دانەنیشتبوو، من هەستم کرد کۆپیەکی ئەو پیاوەم دیوە و ئاشنامە، بەلام نەدەهاتەوە بیرم کێیە و لە کوێ، دوای چاکوچۆنیەکی گەرم:

+ من بابی هاورێیەکم دوو سێ مانگە هاتووە، وا بزانم لێرە ناوی ئارامە..

راستی بۆ چووم هەڵەم نەکرد، پێش مانگێك لە بارەگای کاڤ ئەو ئارامەم دیت و زۆریش پێکەوە قسەمان کرد و وەك برادەرمان لێهات، ئارام تەمەنی حەڤدە هەژدە ساڵێك بوو، هەندێك جوولانەوەی دەکرد پێدەچوو دەورەی کاراتی کردبێت.. من هەڵمدایێ:

من دەیناسم، لە بارەگایەکی ترە، لێرەوە دوورە..

زۆری پێنەچوو، یەکێك منی تیکردەوە:

کورە، ئەوە دەڵێن، ئەو ئارامی کوری ئەو پیاوە، ئێستا گیراوە، وا بزانم ئەمنی هەولێر ناردوویانە کە ... بکوژێت، بەلام هێشتا بە تەواوی روون نەبۆتەوە..

نازانم چ ناوێکی گۆت..

ئیدی نانی نیوەریان دایە کابراو بە رێیانکرد و پێیانگوت:

کورەکەت ئێستا لە ناوچەی لۆلانە، ناتوانیت ببینی، باشترە بگەرێیتەوە ماڵ..

کابرا هێشتا نەگەیشتبووە دەو زێ، کورە زیندانیەکەی گەیشتە بارەگا، زۆر چاوم لە چاوی بری سەری بەرز نەکردەوە، دەمویست لە چاویدا تاوان یان بێ تاوانی بخوێنمەوە، هیچم بە هیچ نەکرد، لە بیرمە زۆرم خەفەت لەو گەنجە خوارد..

ئەوەی لێی دەترسام روویدا، چەند خۆش بوو بارەگای بێ زیندان و زیندانی، ئێستا زیندان هەیە و زیندانیەکەش ئاشنایەکی خۆم...

ئەرمەنیە بە عەرەبکراوەکە گۆتی:

خوا بۆ ئەبو پراڤدای دا!

(دونی ئارام)م لە بن دەست بوو، چەند لاپەرەیەکم لێخوێندبۆوە، شێخی عەنکاوە هەواڵی هێنا:

+ لەو رۆژانە، سبەی یا دوو سبەی بارەگا باردەکات..

– بۆ باليسان؟

+ ئا بۆ ئەولا..

دەمزانی بارکردنێکمان لە پێشە بەڵام نەمدەزانی وا بە زوویی، بەو هەواڵە کەوتمە دڵەراوکێوە، لە زۆر سەرەوە خۆش بوو، بەڵام سەری ناخۆشیشی هەبوو، ناخۆشە، من ئەو چیایەم دەچێت کە دارا چاو شین قسەی داوە بچین و گلۆپەکانی هەولێر ببینین، ناخۆشە، ئەو بەرنامەیەی بۆ خوێندنەوەم دانابوو، سەراو لێژ بوو، دونی ئارامیشم بۆ تەواو ناکرێ، خەریك بوو خۆم سەر کۆنە دەکرد لەوەی چەند جارێك پیانگوتم کە بچمە بەشی راگەیاندن ئیشبکەم و بە قسەم نەکردن، ئەگەر بچووبام دەمتوانی لە تێری کتێب بخوێنمەوە، هەر زوو لەو نیازی سەرکۆنەکردنەی خۆم پەشیمان بوومەوە و گوتم، نا، لە دەرەوەی راگەیاندن ئازادترم.. ناخۆشە بەوەی دوو بوتل عارەقی سەر مۆرم لە قیس دەچێت ئەو عارەقەیخاوەن ئەسپی بۆندار دەیگوت لەو رۆژانە دەگات.. جگە لەوانەش راستە بێ ماڵترین کەس رەنگە پێشمەرگە بێت، بەڵام ئەویش کە چەند رۆژێك لە جێگەیەك مایەوە بێ ئەوەی بیەوێت، بێ ئەوەی بە دەست خۆی بێت بە جۆرێك خووی پێوە دەگرێت، من وام، هەست دەکەم کە لێرە دەڕۆم وەك ئەوە وایە کە سەردەمی منداڵیە ماڵمان لە کۆڵانێکە، لە نکاو باردەکەین، چەند بەو بارکردنەی سەردەمی منداڵی دڵتەنگ دەبووم، ئەو بارکردنەی ئێستاش ئەگەر تۆزێکیش بێت خاڵی نیە لە دڵتەنگە منداڵییەکە...

هەر ئەو رۆژە بارەگا خەریکی خۆ تێکنان بوو، چەند تەشتە هەویرێك کرایە نان، هەر با بوو تفەنگی خاوێندەکردەوە، ئەوەی پێڵاوی دڕا بوو پینەی دەکرد، ئەوەی شەرواڵێك شڕە جلکێکی لە خۆی زیاد بوو، دەیدایە ئەوی دی، ئیدی...

بۆ رۆژی دواتر و ئێوارەکەی چاوەڕێی هەواڵی ئاووهەوا بووین، مەلا چەندێ بڕوای بتەوی بە وتەکانی لینین هەبوو، لەوەش پتر بڕوای بە رادیۆی ئیسرائیل بوو لە بارەی پێشبینی ئاووهەواوە، هەر بۆیەش هەبوو ناوی لە مەلا نابوو، مەلای ئیسرائیلی، دەیگوت:

ئیسرائیل هەرگیز هەلە ناکات، کە گوتی رۆژ بەدەرەوەیە، بە دەرەوەیە، کە گوتیشی بارانە، قسە هەڵناگرێ بارانە..

لە دڵی خۆم دەمگوت: دە ئیسرائیل وا بزانم قەت پیاوەتیت لەگەڵ ئێمە نەکردووە، بەڵام ئەو جارە بیکە و بڵێ: لەمڕۆوە هەتا حەفت رۆژی دی کەس لە ماڵ نەچێتە دەر، چونکە باووبۆرانێکی وا بە رێوەیە، هەزار ساڵیش دەبێت عەرد و ئاسمان ئاخر زەمانی وایان بە خۆیانەوە نەدیتووە..

ئەو داوایەشم لە ئیسرائیل هەر بۆ ئەوە بوو کە ئەو رۆمانەی دەستم بە خوێندنەوەی کردبوو، تەواوی بکەم، سەرێك لە سەری چیا خرەکەش بدەم و رووناکایی هەولێر ببینم، دوو بوتلە عەرەقەکەش بگات

+ کا وس بن بزانین هەواڵی ئاووهەوا چیە؟

_ ها چی گۆت؟

حاجی دەهام پرسیاری کرد، من نەمتوانی وەڵامی بدەمەوە، شیخی عەنکاوە گۆتی:

دەڵێت: ئامادەی رۆیشتن بن، تا دوو رۆژی دی رۆژ بەدەرەوەیە، پەلە هەور لێرە و لەوێ بە ئاسمانەوە دەبینرێ، بەڵام چ نیە، بارانیان پێ نیە...

یەکسەر جاڕی کۆبوونەوەدرا، ئەبو پراڤدا دەورەکانی دابەش دەکرد، فلان و فلان عایدی هێسترەکان بن، خواردن دابەشکردن لە سەر ئەو دووەیە، ئەوە لە دووی چاوساخ دەڕوات، ئەو چاودێریی چۆنیەتی رۆشتنەکە دەکات...... تا هاتە سەر من،

چی بۆ من دیار بکات باشە؟ منی ڕاسپارد کە ئاگاداریی زیندانییەکە بکەم، نەبادا لە ڕێ هەڵێت.. دەمویست بڵێم ئەو ئیشە ناکەم و ئیشێکی دیم پێ بسپێرن، شێخی عەنکاوە کە لە تەنیشتم دانیشتبوو، لە نیازم تێگەیشت، نقورچێکی خەواندمێ، ئیدی منیش هیچم نەگوت، دواییش لە بیرم چوو بە شێخ بڵێم بۆچی نەتهێشت...

هێشتا مەلای سبەینێ لە هیچ مەملەکەتێك بانگی نەدابوو، بە ڕێکەوتین، چاوساخ پیاوێکی ئەو دەور و بەرە بوو، هەڵگەڕێ بە پێرسدا، داگەڕێ بە پێرسدا.. کێ دەزانێ پێرس چەند هەڵگەڕان و داگەڕانی تێدایە! لە هەڵگەڕان و داگەڕان پێرس لە ژیان دەچێت.. بۆچی دنیا ڕووناك نابێتەوە؟ ئەوە هەر پرسیاری من نەبوو، ڕەنگە پرسیاری ئەوانی دیش بووبێت، بەڵام لەوە دەچوو پرسیارێکی شەرماوی بووبێت و کەس زاخی نەکردبێت بیکات، وەك دیارە کات لە بەرەبەیانیدا وەستاوە و چ نیازی نیە بە لای هەڵاتنی ڕۆژدا جوولەیەك بکات.. هەستدەکەم لە جیاتی ڕووەو ڕووناکبوونەوە دنیا بەرە و تاریکی و تاریکتر پێی لێناوە، تا چەند ساتێك لەمەوپێش پیش خۆم ڕوونتر دەدیت..

+ پێدەچێت قسەکەی ئیسرائیل ڕاست دەرچێت و پیری گوند بە سەهوو چووبێت، هەر ئەو تەمومژە بڕەوێتەوە ڕۆژێکی خۆش دیارە..

پیاوە سەر ڕاستەکە وای گۆ.

– ئیسرائیل لەو بارەیەوە لە تەمەنی خۆی درۆیەکی لە دەو دەر نەچووە..

مەلای ئیسرائیلی ئەو پیاوەی لە سەر قسەی ئیسرائیل، ئێمەش لە سەر قسەی ئەو هاتینە سەفەرێ، وای گۆ.

تەمتومانی زۆر چیا و دۆڵ و دەشتانم دیتووە، تەمتومانی هیچ زستانێك هی هیچ جێگەیەك ناگاتە تەمتومانی پێرسێ، من جاری یەکەممە شتی وا ببینم، گوێم لێبوو ئەوانی دیش هەر ئەوهایان دەگوت، تەم چڕ چڕ، تەڕ تەڕ، دەستی خۆت نەدەدیت، لە هیچ سەرهاتێك، لە هیچ ڕۆمانێك لە هیچ شیعرێك تەمومژی وا نەخوێندبۆوە، نەدیتبوو...

+ پێ هەڵێنن، دەبێت زوو لێرە ڕەتبین..

باشە ئەو تەمە چڕە هەر بینایی لە کار خستووە، بیستن هێشتا ئیشی خۆی دەکات...

ئێرە کوێی پێرسە؟ بۆچی دەبێت زوو لێرە.. تۆ بڵێی ئەوان بزانن ئێرە کوێیە؟ بە چی دەناسنەوە، خۆ چاو چاو نابینێ، ئەو کوڕە زیندانییەی وا لە پێشم دەڕوا نایبینم، جار و بار قسەی لەگەڵ دەکەم بۆ ئەوەی گوێم لە دەنگی بێت و دڵنیابم لەوەی هەڵنەهاتووە، بەڵام تۆ بڵێی نیازی هەڵهاتنی لە دڵ بێت، ئاخر لەو کوێربوونەی دنیا کوێ پێدەزانێ، بە کوێ دەکەوێتەوە! بەڵام هێندەی من لێی بزانم دیل نیە لە دنیایێ نیازی هەڵاتنی لە دڵدا نەبێت...

ئێستا خەریکە کەم کەمە تەم دەڕەوێتەوە، ڕووناکایی کەوتە دنیاوە، ئێستا بە ڕوونی کوڕە زیندانیەکەم لێوە دیارە، ئەو ئارپێجیە بێ گوللەیەی وەك چۆن لە ناو بارەگا بە شانیدا دا هەر ئەوهایە، دەڵێی شانگۆڕکێی پێنەکردووە، هێسترەکان، هاوڕێکان، نەرم نەرم ڕێدەکەن، قەت هێندە هەستم بە ئاسوودەیی نەکردووە، وەك چۆن بینایی بۆ کوێرێك دەگەڕێتەوە ئەو هەستەم هەبوو، ئاخر دەزانن لە کەیەوە کوێرین و بە کوێری هەوراز و نشێوی پێرس دەبڕین، بە کوێری چاودێریی زیندانیەکی ترسناك دەکەم، بە کوێری و بە دەم ڕێوە جگەرە دەپێچمەوە.. ئێستا کات لە یەکی نیوەڕۆ لای داوە، وا لە گۆڕاییەك کە دەروازەی هەورازەیەکی سەختە دانیشتووین و خەریکی نانخواردنین، عادل ئەو کوڕەی لە کوڕی حەسەن تووڕابی دەچوو، خواردن دابەش دەکات، هەر یەکەی دوو نان و چەند پشکە گۆشتێك...

چاوساخ ئاسایی دیار نیە، پێدەچێت ڕێی هەڵە کردبێت، دەبێتە مقۆ مقۆ.. پیاوە سەر ڕاستەکە بە تووڕەییەوە بە چاوساخ

دەڵێت:

+کوڕە هەی وەحشی، لێرە ئاودیو بین، دینارتەیە، دەی دەی رادەستی جاشانمان بکە، باشە..

سەیر بوو ئەو پیاوە لە وەحشیەکە تووڕە نەبوو:

–کوڕە برا، دینارتەی چی، دینارتە لێرەیە؟!

چاوساخ کە پیاوێکی زۆر بەتەمەن بوو، هەموو شەڕەکانی پێرسی لە بیر بوو، شەڕەکانی سەردەمی مەلا مستەفا بارزانی و پێشتریش، لەگەڵ ئەو پیریەشی کەس لەگەڵی دەرنەدەچوو..

+ دە وەڵڵاهی ئەو دیوە دینارتەیە و، تۆ دەمانفەوتێنیّ..

- برا، لە سەرەخۆبە، من شەست ساڵ دەبێت چاو ساخیی پێشمەرگان دەکەم، سەد جار لە تەمومژم دایە هەتا ئێستا رێگەم لیّ بزرنەبووە، هیچ پێشمەرگەیەکیشم بە فەتارەت نەدایە، بەڵام ئەگەر ئەوجارە ریّ بزر بکەم دیارە پیر بوومە و کەڵکی چاوساخیم نەمایە، ئەتو بەس کەمەك لە سەر خۆبە، با چاوەکی بە دنیادا بگێڕم..

پیاوە سەر راستەکە سووربوو لەوەی کە لە دینارتە نزیکین و هەر بزانە جاش و سەرباز دەوری داین.. چاوساخەکەش پێی وابوو، ئاقاری دینارتە لێرەوە گەلێك دوورە.. ئیدی هەندێك دەیانگوت: چاوساخ راست دەکات، ئەو چ دەڵیّ وا دەکەین..

هەندێکی دی دەیانگوت:

چ راست دەکات، ریّ بزرکردووە با بە قسەی نەکەین..

من رەنگە هی دیش وەك من هەبووبن، لەو نێوەندە حەپەسابووم، نەمدەزانی لە کوێی دنیام چ بزانم لە کوێی دینارتەم، ئێستاش نازانم دینارتە لە کوێیە... ئیدی مشتو مڕە.. پەلە هەورەکانی ئاسمانی پێرس دەڵیّ گوێیان لە مشتومڕی ئەو کۆمەڵە پێشمەرگەیەیە، کۆمەڵێك پێشمەرگەی خوا لیّگۆڕاو، ئەوەتا پەلە هەورە لێك دوورەکان لێکدی نزیك دەبنەوە، دەڵێی هەواڵی مشتومڕی سەر زەوی لە یەکتر دەپرسن، هەموو پەلە هەورەکانی پێرس بە بایەکی پێش بارانی یەکیان گرت، بەڵام ئێمە هێشتا زۆر لێکدی دوورین و رێگەیەك کۆماننناکاتەوە.. باران دایکرد، بە خوڕ دایکرد، لەگەڵ داکردنی باران ئێمەش کەوتینە ریّ، چۆن دژەکان گەیشتنە یەك تێنەگەیشتم، ئەوەشم نەزانی بە ریّی کێدا رێمانکرد.. هەڵگەڕیّ، بە بن لێزمەی باراندا سەرەو هەور هەڵگەڕیّ، ئەو هەورازەیە بنی لە دەریایە، ئەو دۆڵەی وا بە جێیدێلین بە پانی و درێژی ئاوە، بایی دەریایەك ئاوی کۆ کردۆتەوە، ئەو هەورازەیە رەنگە سەری لە هەور بێت، هەر برۆ نابڕێتەوە... باران باران، گرم و هۆڕی ترسناکی هەور، هاشوهووشی پڕ لە سامی ئاو و با، سەرما، سەرما، ماندوو، ماندوو... کەوت، بیگرەوە، هەستەوە، ئاگاداربن، پێتان نەڕوا، هێسترەکان، هێسترەکان، هەچە هەچە.... هەرایەکە لە ساتەکانی هەستانی لافاوەکەی نوحیش هەرای وا نەبووە... پێدەچێت درەنگانی شەو بێت، ئێستا لە سەر چیایەکین هیچ شوێنێکی ئەو دنیایەی لێوە دیار نیە، هەور دەوری داوە، هەور لە باوەشی کردووە، هەور ئەو شەو خۆی دەڕژێنێتە پێرسەوە.. باران لە رقی ئیسرائیل ئەو شەو لێناکاتەوە، لەو سەر چیایە هەر یەکەی خۆی داوەتە بن گابەردێکی گەورەوە، خۆی لە بن درەخت شاردۆتەوە، باران لێناکاتەوە، یەکی تێکە نانێکمان خوارد.. ئاگر ئاگر! لە ناو ئاو، لەبەر باران ئاگرێکی گەورە کرایەوە، پێشمەرگە وێنەی ئاگر پەرست دەوری ئاگرییان دا، تیشکی ئاگر لێیدەداین، دەتگوت مریشکی ئاوەرووتین.. ئەو جۆرە ئاگرکردنەوەیەش پەرجووێکە بەس لە دەستی پێشمەرگە دێت، پیاوە سەر راستەکە جارێك گۆتی:

پێشمەرگە بە ئاگرکردنەوەی ناو بەفر، یان بەر باران دەناسرێتەوە، هەر پێشمەرگەیەك توانای ئەوەی نەبوو، ئەوە

پێشمەرگە نیە..

باران هەر دەبارێ، بەڵام هێواشی کردۆتەوە، نەرم نەرم دادەکات.. گرفتی من جگەرەیە، چایەش گرفتێکی گەورەیە، بەڵام کە گرفتی جگەرە سەرهەڵدەدات، چایە بیردەچێتەوە، کیسەی توتن ئاوی لێ دەچۆڕێ، لە پڕ کوڕە سۆمەرکێشەکەم بیرکەوتەوە، خەنی بووم، لە دڵی خۆم گوتم، جگەرەیەکی سۆمەر دەکێشم.. لە نزیک منەوە راوەستا بوو، لەو کاتەی لێی نزیککەوتمەوە، کۆڵەپشتەکەی دەکردەوە، دیتم نیو پارچە پاکەتەکەی کە نایلۆنی لێپێچابوو، کردیەوە و پاکەتێکی دەرهێنا، دامنابوو، بە دیتنی من بێ ئەوەی داوای لێبکەم جگەرەیەکم دەداتێ، جگەرەی خۆی داگیرساند و پێشکەشی منی نەکرد، لە دڵی خۆم گوتم، رەنگە هەر ئاگاشی لە من نەبێت کە لە تەنیشتی راوەستاوم، با خۆم داوای لێبکەم

+ بێ زەحمەت جگەرەیەکم بدێ، توتنەکەم تەڕ بووە..

– بە خودای یەکەکی دیش داوای کرد نەمدایێ، بە خۆت دەزانی، ئەگەر جگەرەم لێ ببڕێ توتنم بۆ ناکێشرێ...

نازانم چیدی گۆت، یەکسەر کشامەوە، شەو و رۆژێك بوو ئاسمان تەشتە ئاوی پێدا دەکردم، هێندەی ئەو پەقرەجە ئاوە تێکنەچووم کە هەستم کرد لەو وەڵامەوە پێمدا پژا، قەت هێندە لە خۆم تووڕە نەبوومە، باشە ئەو پیاوە لەسەر جگەرەیەك بۆ وای لە من کرد؟ چەندی سەرم دێنا و دەبرد سەرم لە نەدانی جگەرەیەك دەرنەدەچوو، جگەرەیەك بۆ ئەو هیچی تێنەدەچوو، ئاخر بە لای کەمی پێنج پاکەت لە ناو کۆڵەپشتەکەی بوو، بەڵام ئەو جگەرەیە بۆ من لەو ساتانەی داوام لێیکرد، هەموو شت بوو، هیچ دیارییەك چێژی ئەو جگەرەیەی نیە کە جگەرە لێبڕاوێك لە دەستێکی وەردەگرێت، جا ئەو دەستە ناسیار بێ یان نەناسراو، نەمدەزانی ئەو پیاوە بخەمە جغزی کام پێناسە وە، ئەگەر پێناسەیەك هەبێت بۆ مرۆڤ، لە بیرمە لەبەر خۆمەوە گوتم:

قوڕی پێرس بە سەر ئەو کەسەی لەگەڵ تۆ لێی دەقەومێ..

هێندەم داخ لەو وەڵامە خوارد، ماندوێتی، سەرما، بێ چایی، بێ جگەرەیی، رێ بزرکردن.. هیچ لەوانەم لە بیر نەمابوو، دەبوو قسەیەك بکەم، خەریك بوو بتەقم، دەبوو بڕیارێك بدەم، نەدەکرا وا دەستەوەستان بمێنمەوە، تەواوێك بیرمکردەوە، بە دەنگێك رەنگە ئەوەی تەنیشتم بیستبێتی وام گۆ:

مەرج بێت بۆ هەتایە واز لە جگەرە بێنم..

دوا وشەی ئەو بڕیارە قورسە، لای من قورسترین بڕیار بوو، هێشتا لە سەر زارم بوو، دیتم خاوەن ئەسپی بۆندار پاکەتێکی بۆ راگرتووم:

+ ها، هاوڕێ بەغدا بکێشە، لە سۆمەرەکەی ئەو زۆر خۆشترە

– سوپاس نامەوێ..

ئاگام لەوە نەبوو کە خاوەن ئەسپی بۆنداریش ئاگای لەو گرفتەی جگەرەیە هەبوو، زۆرم هەوڵدا پاکەتەکە وەرنەگرم، پێشمگوت کە ئیدی وازم لە جگەرە هێناوە، کەڵکی نەبوو بە توڕزی خستیە باخەڵمەوە، باخەڵی پڕ ئاوی دیار ئاگر، پاکەتەکەم بە نەشکاوی خستە کۆڵەپشتەکەمەوە..

چاوساخ وەك شێتان بە دەوری ئاگردا دەهات و دەچوو، پێنەدەچوو لە هەموو تەمەنی خۆی سیما نیگەران خۆی نیشاندابێت، لە چۆکی خۆی دەدا و پەکو پەکوی بوو، جار جارە لە ئاگر دوور دەکەوتەوە سەیری ئەو لا و ئەولای دەکرد، وەك بڵێی لەو تاریکیە رێی چوونەوە سەر رێ ببینێتەوە، دەمدیت دادەنیشت، هەستمدەکرد بۆن بە زەویەوە دەکات، رێك وەك ئەو هێسترەی لە تاریکیدا لمۆز بە عەردەوە دەنێ و رێ دەبینێتەوە، بە دەنگێکی زۆر خەفەتاوی:

باوەڕتان هەبێت، ئەوە جاری یەکەممە ڕێ هەڵە بکەم، بەڵام مەترسن با هەندێك بێمەوە سەرەخۆ، ڕێ دەبینمەوە و بە سەلامەتیش دەگەینە جێ..

کەس قسەی نەکرد.. من تا ئەو دانپێدانانە ڕاشکاوانەی چاوساخم لە دەوی خۆیەوە نەبیست، هێندە مەترسیی بزربوونەکەم لا گەورە نەبوو، بە دەست خۆم نەبوو، وام بیردەکردەوە کە ئێمە کۆمەڵێك منداڵین و لە دنیا ونبووین و ڕەنگە نەبینرێینەوە، ئەوە جاری دووەمم بوو وا بچمە قووڵایی بزربوونەوە و مەترسییەکان بە چڕی دەورم بدەن و چاوی دیتنەوە نەمدینێت، جاری یەکەم هێشتا نەچووبوومە قوتابخانە، لە ناو قەیسەریی هەولێر نازانم تێکەڵبوون لەگەڵ چ یارییەکی منداڵانە، لچکی عەباکەی دایکمی لە دەستم دەرهێنابوو، دزی بووی، ئاگاشم لێنەبوو، قەیسەری هەر لە چاوی منداڵیی من نا لە هی زۆر لە منداڵانەوە، لەو ساتانەی دەستت لە لچکی عەبا بەر دەبێ، شاری بێ دەرگا و بزربوونە، بیابانی پێنەکەوتنەوەیە، پێرسی ناو تەم و باووبۆرانە، لە بیرمە لەو کۆڵان بۆ ئەو کۆڵان غارمدەدا، هەر ژنێکی عەبا بەسەرم دەدیت، کە پڕ پڕ بوو لە عەبا بەسەر دەچوومە پێشی تەماشای دەموچاویم دەکرد، دایکم نەبوو، سەرەتا هەنسکم دەدا، دوای گەڕانێکی زۆر گریانی بە دەنگ، دواتر، گریانی هۆڕ هۆڕ، هەر کەسێکیش بانگمی دەکرد، وەڵامیم نەدەدایەوە، لە کنی ڕانەدەوەستام، وام دەزانی گەر کەمێك لە گەڕان، لە غاردان بوەستم ناگەمەوە دایکم، ئاخر وام هەستدەکرد ئەوە دایکم لە پێشە من وەك من غاردەدا، لە من خێراتر غاردەدا، دنیای قەیسەریم لە دووی دایکم کرد، نەمدیتەوە، ڕەنگە سەد کەڕەت چووبمەوە سەر ئەو گۆڕە تاقانەیەی کە لە چەقی قەیسەری چوار وەرزەی ساڵ کەسکپۆشە، بەڵام گۆڕی کەسکپۆش بە من چی، نیشانەیەك نیە بۆ دنیا و دایك کەوتنەوە، دواتر مام حاجی میرزام بیرکەوتەوە کە دایکم چەند جارێ پێیگوتبووم:

+کوڕم ئەگەر لێم بزربووی، وەرەوە کن ئەو مام حاجیە من دەتبینمەوە..

– باشە باش، هەموو جارێ وە دەڵێی و بزریش نابم..

بەڵام حاجی میرزا لە کوێ ببینمەوە، لە چاوی من ئەوڕۆ نیوەی قەیسەری کەشیدەیان لە سەرە و هیچیشیان حاجی میرزا نین، ئەنجام لە پڕ قۆڵم کەوتە ناو دەستی حاجی میرزا:

ئەوە لە کوێی تۆ؟ ئەو دایکە قوڕبەسەرەت کوشت....

ئەو بزربوونەش وەك بزربوونی قەیسەری ترسناکە، دەبێت دوعا بکەم، لەو پێرسە حاجی میرزایەکی پێرسیمان بۆ پەیدا بێت...

باران لێناکاتەوە، ئاسمان دەڵێی کون بووە، لە ڕێی ئەو کونەی ئاسمانەوە دەریا دەڕژێتە پێرسەوە، پێدەچێت دەرەنگانی شەو بێت دوورنیە هێندەی نەمابێت بۆ بەرەبەیان، بە دەوری ئاگردا حەلقەمان بەستووە.. جگەرە جگەرە هەموو ئازای گیانم دەڵێ جگەرە، تۆ وەرە خەریکە شێت بم بۆ جگەرەیەك، پاکەتیش وا لە ناو کۆڵەپشتمە، کەچی جگەرەیەك داناگیرسێنم، ئای لەو لاملییە، وا بڕوا قسەی خۆم دەگەیەنمە جێ و ئیدی جگەرە خۆی بە لێوی منەوە نابینێ... دیتم کوڕە زیندانیەکە خەریکی جگەرە پێچانەوەیە، بە پیاوەتیەکەی خاوەن ئەسپی بۆندار پیاوەتیەکم کرد، جگەرەیەکم دایێ، لە کاتی هەڵپچڕینی پاکەت زۆری نەمابوو، جگەرەیەك بۆ خۆشم داگیرسێنم، دامنەگیرساند، پاکەتەکەم خستە کۆڵەپشتەوە و بە زیندانیەکەم گوت:

هەرکاتێك جگەرەت ویست، شەرم مەکە داوابکە...

دنیا ڕووناکبۆتەوە، باران نم نم دەبارێ، بنیشی تاریکە، هی ئەوە نیەخۆشی بکات، لەو بەرزاییە بەرزەوە نازانم بەرەو کوێ شۆڕدەبینەوە، ڕەنگە کەس نەزانێ بنی ئەو شۆڕبوونەوەیە لە کوێیە، باران باران، سەرما، سەرما، هەر لێژایی و لێژبوونەوە.. پیاوە

سەرڕاستەکە کە لە نزیک مەلای ئیسرائیلی دەڕۆیشت گوێم لێبوو پێیگوت:

+ مامۆستا، هەر بە قسەی خۆت کرد، بە قسەی ئەو ئیسرائیلە وەحشیەت کرد، گوێت لە پیرەکە رانەگرت، ئاخر ئیسرائیل چ لە ئاووهەوای پێرس دەزانێ؟ بزانە چیمان بە سەرهات! ئاخر کەس خێری لە ئیسرائیل دیتووە؟

_ بابە، ئەبو ... ، خۆت هێندە شێلوو مەکە، کەس نیە لە دنیایێ بە سەهوو نەچێت، وەکی منیش تێبگەم ئەوە جاری یەکەمە لە بارەی ئاووهەواوە ئیسرائیل سەرچیخ بڕوات..

جگەرەیەکی دیشم دایە دیلە کاراتیەکە، پێدەچێت پێرس زۆر شت بەرەواژ بکاتەوە، بەرەواژ نیشانبدات، یەک لەو شتانە ئەوەتە سەرم وەک فرفرۆکە بۆ جگەرەیەک بە ناو دووکەڵی جگەرەی دیلەکە دەسووڕێتەوە، کەچی ئامادەش نیم مژێک لە جگەرە بدەم...

نازانم چ وەختە، نیوەڕۆیە، عەسرە! ئەگەر بە گوێرەی کاتژمێری گەدە بێت، زۆر درەنگە رەنگە چوار ژەمیشمان رەت دابێت.. گەیشتووینەتە بنی دۆڵێ، سێ چوار خانووی قوڕی جەزیری دیار کەوتن، تۆ بڵێی گوند بێت و ئاوەدان بێت؟ ئاسمان کەمێک رووناکە، یان زۆر تاریک نیە، بە تاریکی یا بە رووناکی لە بارینی خۆی ناکەوێت، دوور لە خانووەکان لە بن کۆمەڵە درەختێک کە لە ئێمە ئاوەرووتترن، راوەستاوین، رەنگە لە چاوەڕێی کەسێک، هەواڵێکدا بین، یەک دوانێک بەرەو ئەوێ چوون، ئێرە دەڤەری سوورچیایەتییە، سوورچیایەتی ئەوبەری زێ..... هاتنەوە، پیاوێکیشیان لەگەڵە، ئەها دیسان فسکە فسکە، رەنگە خەریکی پلانرێژیی پەڕینەوە بن، بەو زستانە پەڕینەوە لە زێی بادینان تا خودا دەڵێ بەسە سەختە، بە قسەی پیرێکی ئاراس دیتە لە پەڕینەوەی ئاراسیش سەختترە، لە سەر زێ جێگەیەک هەیە قەندیلی دەڵێنێ، لەوێ کەڵەکوانێک هەیە، ئیشی پێشمەرگە پەڕینەوەیە، کەم پێشمەرگە هەیە سۆران و بادینانی کردبێ و چارەنووسی خۆی نەدابێتە دەستی ئەو کەڵەکوانە، من جگە لەم جارە دوو کەڕەتی دی ئیشم پێی کەوتووە، کەڵەکوان خاوەن کەڵەکێکە دەڵێی پەرجووە، بڕۆ سەر لێواری زێ، سواربە، چاو بنووقێنە، بیکەوە، لە لێوارەکەی ئەوبەری دابەزە، ئەو فسکەفسکە هەبێ نەبێ هەر پەیوەندی بە کەڵەکوانەوە هەیە.. سەر و تیکە نانێکمان خوارد، چ نەبوو، هەر تامی زاری خۆش کرد...

عەسرانێکی درەنگە، ئاسمان رژ رژ دەرژێ، دەڵێی دەیەوێ رادیۆکەی ئیسرائیل رووڕەشی دنیا و قیامەت بکات، لێناکاتەوە و لێناکاتەوە، بە کوێدا لێژبووینەوە وا بەوێدا سەردەکەوینەوە، بەو باوبۆرانە گەڕانەوە بە رێی خۆتدا چ وێرانەییەکی گیانییە..

((کەڵەکوان لێیدراوە، کەڵەک شکاوە، رێگە ئاشکرابووە، بە جاش و سەرباز تەنراوە..))

هەر پێشمەرگەیە و لە بەر خۆیەوە و بە شێوازی خۆی ئەوقسانە دەڵێتەوە...

((کێ ئەو کارەی کرد؟))

ئەو پرسیارە چەند جارێ بە دەنگی نزم و بەرز لە زاری من هاتە دەرێ، کەس نەبوو وەڵامێک بداتەوە..

سەرکەوە، سەرکەوە، هەر کاتێک زۆر حەزم دەچووە جگەرە، جگەرەیەکم دەدایە کوڕە دیلەکە و دەمگوت:

دووکەڵەکەی بە فیڕۆمەدە، رووەو من هەڵیدە..

ماندوێتیی حەفت رۆژە رێ ناگاتە ماندوێتیی حەفت دەمژمێری گەڕانەوە بە رێی خۆتدا، چ لەوە گیان پرووکێنتر نیە، بەو تەپوتووشیە ئەو هەموو رێیە ببڕی، ئەوجا لۆژە لۆژ بە رێی خۆتدا بگەڕێیتەوە... سات ساتی تووڕەبوونە، هی جوندان و دنیا بە نەفرەتکردنە... ئێستا بە چیای (کۆرس)دا هەڵدەگەڕێین کە لەگەڵ پێرس شانیان دەگاتەوە یەک، پێشترلە بەهاری ساڵێکدا رێم بەو رێیە کەوتووە، لە بیرمە ئەو کات چێژم لە سەرکەوتنی ئەو چیایە وەرگرت، ئێستاش... ئاسمان هەر لە رژانە، خلیسک لە دوای

خلیسك دەبەم، لە سەری هاتن خلیسكێ چیە نەمبرد، بەڵام سەری گەڕانەوە پڕە لە خلیسك و بەربوونەوە، سەرێكیان دەستی كوڕە دیلەكە نەبا خوا دەیزانی لە كوێی دۆڵی دەریایی خۆم دەدیتەوە، كاتێ گرتمیەوە هەستم بە بەهێزیی ئەو كوڕە كرد، لێشی ترسام، لەوەی ئەگەر مەبەستی بێت دەتوانێت پەلامار بدات و دەستی باش بوەشێنێ...ئەو هەورازە هەورازی پێ ڕۆیشتن و هۆش ڕۆیشتنە، هێسترەكان، ئەسپەكە لە هەموومان هێمنترن، نە خلیسك دەبەن، نە تووڕە دەبن.. جارو بار ئاوڕێك لە حاجی دەهام دەدەمەوە، ئێستا لە دواوەی من دەڕوا، هێسترێكمان نێوانە، هەستمكرد ئەویش تووڕەیە بەڵام زۆر حەكیمانە تووڕەییەكەی دەشارێتەوە... خەریكە تاریك دادێت، هەورازی كووڕ كۆتایی نایە، باران كەم كەم دەبارێ، جگەرەیەكی دیم دایە كوڕە دیلەكە، ئۆقرەم نەما جگەرەیەكم بە لێوەوەیە، خەریكە دایگیرسێنم، پەشیمان بوومەوە، خستمەوە پاكەتەكە، ئای لەو بڕیارە قورسەی دام، چ شێت بووم، ئاخر من پیاوی بڕیاری وام!

درەنگانی شەوە، لە دۆڵێكین من قەت دۆڵی وا بە سامم نەدیتووە، هەر بۆ ئەوە باشە فیلمی ترسناكی لێ دەربێنی، یەك هاش و هووشە، گرم و هۆڕە، هەراو هۆریایە شەیتان برادەرەكانی خۆی ناناسێتەوە، باران باران..

– باشترە چیدی نەڕۆین، دەفەوتێین..

– دابنیشین هەر فەوتێین..

– ڕۆیشتن باشترە..

پیری چاوساخ هاتە قسە:

+ بە دەستی چەپ لە سەرەوە دوو ئەشكەوت هەن، ئەگەر بگەینێ باشە

– ئەگەر زۆر لە سەرەوە نیە با هەڵگەڕێین

هەڵگەڕێ، لە تاریكی هەڵگەڕێ، بە بن ئاو و بە سەر ئاودا هەڵگەڕێ، وڵاخەكانیان بەجێهێشت، گەیشتین، قسەی چاوساخ بوو، دوو ئەشكەوت كە بە تەنیشت یەكەوە بوون، باوەشی گەرمیان بۆمان كردەوە، باوەش گەرم نەبوو بەڵام هێندەی بڵێی یەكو دوو گەرم بۆوە، ئاگر كرایەوە، تێنەگەیشتم ئەو هەموو كۆڵكە دار لە كوێوە هات، خۆمان لەبەر ئاگر ڕاخست، هەڵمێكی وامان لێ بەرز دەبۆوە هیچ مەنجەڵە شیوێك هەڵمی وای لێ بەرز نەبۆتەوە، ئای بۆ مەنجەڵێك شیو! هەر شیوێك بێت، من و كوڕە دیلەكە لە تەنیشت یەك هەڵتووتكابووین، نەموێرا دەست بۆ پاكەتەكەم ببەم و جگەرەیەكی بدەمێ، دڵنیا بووم بە خۆم نەدەوەستام و دامدەگیرساند.. من دەبێت خەوتبم، چونكە دیتم دیلەكە ڕایكرد، بە بەرچاومەوە ڕایكرد و قسەشم نەكرد، كە ڕاپەڕیم دەبینم ئەو بەستەزمانە لە سەر تەنیشت خەوی لێكەوتووە و لە دەموچاویشی دیار بوو خەون دەبینێ، نەمزانی ئەویش خەونی بە منەوە دیت یان نا، تەماشا دەكەم هەندێك خەوتوون، هەیە پیاسە دەكات، هەیە مژی وا لە جگەرە دەدا دەڵێی سێ شەو و ڕۆژە لەبەر بارانە و دەرفەتی پێچانەوەی جگەرەیەكی نەبووە، هەندێك باسی دنیایان دەكرد، قسە گەرم بوو، لەو قسانە ئەوەی لە بیرمە، باسی كەڵەكەوان بوو دەیانگوت:

ئا ئا پێشمەرگە بوو، كو ناوت نەبیستووە، ناودارە، ئەو سەگبابە خۆی ڕادەستی حكومەت كردۆتەوە، چووە هەموو لەشی كەڵەكەوانی هەنجن هەنجن كردووە، ڕێگاكەی ئاشكرا كردووە، ئەدی! لۆیە ئێستا ئەو جێگەیەی پەڕینەوە هەمووی جاش و سەربازە.. كوڕە دەڵێن چەند پێشمەرگەیەكیشی بە سەربڕین سەر بڕیوە و سەرەكانی دەستەو دیاری بۆ دایەرەی ئەمن بردووە...

جگەرەیەكم لە سەر سینگی كوڕە دیلەكە دانا، گوتم ڕەنگە من بخەوم ئەو كە هەستا با بۆ خۆی بیكێشێ و بزانێت پاسەوانێكی چەند بە خەمی هەیە... هێندەم لە خۆم هەڵدا، پرووشكە ئاگرێك بە ئاگای هێنام، دیلەكەش هەستا بوو، جگەرەكەی بە لێوەوە بوو داینەگیرساندبوو، دەیویست لە ئاگرەكە نزیك بێتەوە، سەری بۆ ئاگرەكە شۆڕكردەوە، بێ ئەوەی دەست بە كاربێنێ

جگەرەکەی داگیرساند، ئەو جوولانەوەیە لە چاوی من نائاسایی کەوتەوە، لە دڵی خۆم گوتم باشە بۆچی دەستەکانی.. تاهوو! چ ببینم باشە ! هەردوو دەستی لە پشتەوە بە پشتێنەکەی خۆی توند شەتەکدراوە، دیارە ئەوەی وای لێکردبوو، دەبێت لە من عاقڵتر بووبێت، چونکە وەک دەڵێن زیندانی بە تایبەتیش یەکێك تۆمەتێکی وا گەورەی لە پاڵ بێت جێگەی متمانە نیە، ئیدی دەستەکانیم کردەوە، لە خەونەکەشم ترسام بۆیە بە زیندانیە لە خەو راکردووەکەم گوت:

+ئاگاداربە، بیر لە هەڵاتن نەکەیتەوە، تازە لە خەومدا تۆ هەڵاتی، منیش نەمکردە نامەردی سی گوللەم پێوەنای بیستونۆیانت پێکەوت..

– من و هەڵاتن!

بێگومان ترس وای لێمکرد، درۆ بە نیوەی خەونەکەمەوە بکەم، ئێ خۆ ناڵێم تۆ هەڵاتی و منیش زەق زەق تەماشای هەڵاتنەکەتم دەکرد..

بەرەبەیانە، ئاسمان ساماڵێکە دەڵێی ساڵێکە هەوری بە خۆیەوە نەدیتووە، دنیا روون روونە بە چاویلکەی شەیتانیش بگەڕێی گەردێك نابینیەوە، زەوی هێندە تێراوە بەشی ساڵێك ئاوی خواردۆتەوە، جۆگەلەکان نەرم نەرم لە رووباری گەورەی دۆڵ دەکەنەوە، جگە لە دەنگی رووبار دنیا چ دەنگێکی تێدا نیە.. بیستم وڵاخەکان هەر لە جێگەی خۆیانن لەبەر خۆمەوە گوتم:

زۆر جار چوارپێیەکان لە دوو پێیەکان میهرەبانترن..

پێش نیوەڕۆیە، وا دەچینە گوندێکی چەند ماڵە، گوند تەڕ تەڕ، لە سەرشۆرکی دنیاوە بە دامێنی پێرسەوە دەڵێی منداڵێکی رووتە بە باوەشی دایکیەوە، من و کوڕە زیندانیەکە و یەکی دی لاماندایە ماڵێك دوو ژن زۆر رووخۆشانە بەخێرهاتنیان کردین، کەم جار وا ریك دەکەوێت، ئەو گوندیانەی کە پێشمەرگەیان زۆر بە سەر زگەوەیە وا لە دڵەوە خۆشهاتن لە پێشمەرگە بکەن، دوای چاکوچۆنی ژنە گەنجەکە کە هەر سی ساڵێك دەبوو روو لە من کرد:

+ تو خەڵکی هەولێریت، نە ؟

– بە چیت زانی؟

+ بە (لۆ).. پێلاڤی هەولێرێ سەر سەرێ من، سەر چاڤێ من، خودێ هەتا مرنێ چ جارا مێراتیێ هەڤلێرییا ژ بیر ناکەم...

ئەو ژنانە لە بارزانیەکانی قوشتەپە بوون، دوای ئەنفالکردنی پیاوەکانیان بە ماوەیەك خۆیان گەیاندبووە ئەوێ.. کە زانی هەولێریم زیاد لە پێویست خزمەتی کردم، وەك ئەوەی من چاکەیم لەگەڵ کردبێت، دەیویست هەموو ئەو چاکەیەم بداتەوە کە هەولێریەکان لەگەڵ ئەویان کردبوو.. ئەو ژنە بارزانیە یەك تەشتە نان و مەنجەڵێك ماست و قۆریەکی گەورەی چای لە پێش داناین.. بە قسە خۆشەکانی ئەو دوو ژنە بە خواردنە خۆشەکانی ئەو دوو ژنە هەموو ماندوێتی و برسێتی و سەرماوسۆڵەی پێرسمان لە بیرچۆوە، بەس جگەرەیان لە بیرم نەبردەوە، جگەرەیەك بۆ کوڕە زیندانیەکە..

عەسرانێکی درەنگ وا دەگەینەوە بارەگا پێرسیەکە، پەڵە هەورێك بە ئاسمانەوە نیە، لە رێ تووشی پیاوە سەیدانیەکە بووین، رووی کردە پیاوە سەرڕاستەکە:

+ نەمگوت، رۆژەکەی هی چوونە دەرێ نیە

– خودا چاوی ئیسرائیل کوێر بکات، ئەو گوتی برۆن...

خەو خەو سێ شەو و رۆژ خەو، تەنها لە کاتی ژەمەکان و بۆ ئیشکگریی بە ئاگا دەهاتم دەنا هەر خەو، خەوی بێ خەون، رەنگە ئەو هەموو خەوە مردوویە لە خەفەتی جگەرە بووبێت، گەرماویشیان گەرمکرد، من خەو بەری نەدام و خۆم نەشووشت..

نەمدەوێرا توخنی کتێب بکەومەوە، خوێندنەوە حەزی جگەرەی پتر دەکرد.. چاوەڕێی گەیشتنی عەرەق بووم، ئێستا نا دەمێکی دی دەگات.. خولیای سەری چیا هەر لە سەرمە، ئەو چیایەی دارا چاوشین دەیگوت رووناکایی هەولێری لێوە دیارە...

دەمەو نیوەڕۆ بوو، باران نم نم دەباری، پیاوە سەرڕاستەکە بە هەڵەداوان گەیشتەوە بارەگا، لەگەڵ یەک دوانێکی دی چووبووە داران، زیندانیەکەشیان بردبوو، تووڕەیی لێدەباری، جونی دەدا، هاواری کرد:

+ هەر یەکەی بە لایەکدا، زوو، زوو، نابێت دەربچێت، ئەو وەحشیە خۆی لێمان شاردەوە، هەڵات..

– ترحێو، تازە چۆن دەگیرێتەوە !

هەتا دەو زێ چوون، ئەو ئاقارەیان بست بە بست پشکنی، زیندانیەکە نەبوو، بووە بەردی بن گۆمێ، خەونەکەم بیر کەوتەوە، ئەو خەونەی بە بەر چاومەوە زیندانیەکە هەڵات.. وا بزانم لەو بارەگایە بەس من بەو هەڵاتنە دڵخۆش بووم، ئۆخەی! زیندانیمان لە کۆڵ بۆوە...

هەر ئەو رۆژە بۆ شەوەکەی، میر یان ئەو پیاوەی لە میری رەواندز دەچوو، بە دوویدا ناردم.. چوومە ژوورەکەیان ئەبو پراڤداش لەگەڵ وی بوو، ژوورێکی خاوێن، رووناک، بنمیچ و دیوارەکانی بە نایلۆنی گولگولی جوان نایلۆنرێژ کرابوون، عەردەکە بەتانیرێژ کرابوو، لامپایەکی گەش بە دیوارەوە، سۆبە دارینەکە داگیرسابوو، مێزێکی نەوی پڕی سەری کتێب و کاخەز و قەڵەم.. ئەبو پراڤدا کتێبێکی دەمەونخوونی لە پێش بوو.. من نەمدەزانی بۆچی بانگمیان کردووە، گوتم رەنگە لە بارەی زیندانیەکەوە بزانە چ قسەیەکیان هەیە.. دوای پێشەکیەکی درێژ، کە تێنەگەیشتم باسی چی کرد، گوتی:

تازە هەتا بەهارێ، رەنگە لێرە بمێنینەوە، حەزدەکەم تۆش لەگەڵ ئەو یەك دووبرادەرە بچنە بارەگای کاڤ، پێش ئەوەی بەرەو سۆران شۆڕبینەوە وا دەکەم تۆ بگەیتەوە ئێرە...

ئیدی بە یانیەکەی بێ ئەوەی عەرەقی کوڕە ئەسپ بۆندارەکە بگات، بێ ئەوەی سەرێك لە سەری چیا بدەم و گلۆپەکانی قەراتێ ببینم، بێ ئەوەی دونی ئارام تەواو بکەم، ماڵئاواییم لە باراگا زستانییەکەی پێرس کردو بەفر و بەفر رۆیشتم، ئەو رێیە دوورە بەفرییەش پڕە لە پرووشە چیرۆکان، هەر لەو رێیەش جگەرەم هەڵگرتەوە، هێشتا زۆری مابوو بۆ رێبەندان گەیشتمە ژوورە بەفرینیەکەی هەواری کافێی بن گارە.